

SAMHÄLLSBYGGNADSKONTORET

Handläggare: Carolina Sahlén
Titel: Projektledare hållbar stadsutveckling
E-post: carolina.sahlen@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsen

Uppdragsrapportering - Plats med potential, underutnyttjade platser i Norrtälje

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen beslutar:

- godkänna rapporteringsunderlaget kopplat till uppdraget ” Identifiera stadsmiljöer som är underutnyttjade eller felutnyttjade i förhållande till sin potential och undersöka hur de kan förändras för att skapa nyttor som till exempel ökade möjligheter för fler verksamheter, tryggare stadsrum, fler mötesplatser, trivsammare och genare stråk samt mer stadsgrönska - kort sagt en bättre, vackrare, tryggare och mer levande stad” och att initiativet är slutfört.
- ge samhällsbyggnadskontoret följduppdraget att undersöka förutsättningarna för att genomföra rekommendationerna i bilaga 1 Plats med potential – underutnyttjade platser i Norrtälje; Rapport 2024-10-01.
- ge samhällsbyggnadskontoret följduppdraget att ta fram utvecklingsförslag för minst fyra av de prioriterade platserna som redovisas i bilaga 1 Plats med potential – underutnyttjade platser i Norrtälje; Rapport 2024-10-01.

Sammanfattning

Ärendet avser rapportering av ett uppdrag som gavs till planenheten i mål och budget 2024 - 2026. Uppdraget gäller ett pilotprojekt där en metodik utvecklas och testas. Det handlar om att identifiera och hitta sätt att utveckla underutnyttjade platser i befintliga tätortsmiljöer, så att de kan nå sin potential och därmed skapa en attraktivare, aktivare, tryggare och grönare stad. Syftet har både varit att testa ett arbetssätt och att få fram konkret användbart resultat. Inom uppdraget har metodik, process och stödmaterial utarbetats och testats i två områden, del av centrala Norrtälje och i centrala Hallstavik. Ett stort antal platser har identifierats översiktligt och av dessa har 8 platser i Norrtälje och 6 platser i Hallstavik prioriterats. Dessa platser har undersökts och beskrivits närmare gällande sakliga förhållanden, styrkor, svagheter, trygghet samt utvecklings-potential. För varje plats ges också en rekommendation gällande nästa steg för att förverkliga platsens potential. Metodik samt redovisning av platser med mera har sammanställts i en rapport, bilaga 1. Uppdraget har genomförts av en projektgrupp med delaktighet från flera enheter inom samhällsbyggnadskontoret. Även trygg i Norrtälje kommun (TiNK) har deltagit i arbetet.

Beslutspunkt 2 och 3 kan resultera i både mindre kostnader, som kan hanteras inom respektive enhets rambudgetar, och större kostnader som kräver separata investeringsärenden.

Ärendet

Uppdraget

Planenheten fick ett uppdrag i mål och budget 2024-2026 kopplat till Inriktningsmål 3.1, det vill säga stärka tryggheten i hela Norrtälje kommun, med formuleringen: ”Identifiera stadsmiljöer som är underutnyttjade eller felutnyttjade i förhållande till sin potential och undersöka hur de kan förändras för

att skapa nyttor som till exempel ökade möjligheter för fler verksamheter, tryggare stadsrum, fler mötesplatser, trivsammare och genare stråk samt mer stadsgrönska - kort sagt en bättre, vackrare, tryggare och mer levande stad.”

Genomförande

Projektet har kallats *Plats med potential*. För att fullt ut få underutnyttjade platser att leva upp till sin potential presenterades att det krävs tre steg, vilka senare har börjat kallas faser. Inom uppdragstiden och utan ytterligare beslut har det bedömts möjligt att genomföra ett pilotprojekt för fas 1. Ingen särskild budget var tilldelad uppdraget.

Fas 1. Identifiering

Fas 2. Utvecklingsförslag

Fas 3. Genomförande

För att genomföra uppdraget har en projektgrupp bildats med deltagande från planenheten, gatu- och parkenheten, fastighetsenheten samt Trygg i Norrtälje kommun (TiNK). Projektgruppen har utarbetat en metodik för fas 1 samt testat detta i ett pilotprojekt riktat mot två testområden, ett som omfattar delar av Norrtäljes stadskärna och ett som omfattar centrala Hallstavik.

Uppdraget handlar om en ny metodik gällande att arbeta mer aktivt med utveckling av befintliga tätortsmiljöer. Det beskrivs som ett sätt att inventera och se på stads-/tätortsmiljöer ur ett helhetsperspektiv och identifiera möjligheter oavsett fastighets- och driftgränser. Hur upplevs platsen för invånarna? Vad är dess styrkor och svagheter? Hur skulle den kunna utvecklas för att bli bättre för invånarna (till exempel mer aktiv, trygg, tydlig, barnvänlig, trivsam, spännande, få bättre mötesplatser och mer grönska)?

Identifiering av platser har genomförts genom både involvering av invånare, kommunpolitiker och arbetsgruppens eget identifieringsarbete. Deltagande personer har uppskattningsvis varit i åldersspannet 25–75 år. Det gjordes försök att särskilt bjuda in ungdomar samt näringsidkare i Norrtälje. Rekryteringen av deltagare var svår och metoder behöver ses över för eventuellt kommande användning av metodik. Pressad tidplan och tid på året (strax före skolavslutningar, studentfiranden med mera) hade dock tydlig påverkan. Med möjlighet till bättre framförhållning och flexibilitet kan rekrytering för deltagande underlättas. En erfarenhet är att involveringen är värdeskapande i att hitta platser och utvecklingspotential men det är viktigt med kvalitet snarare än kvantitet. Promenadworkshoparna, som varit en nyckel del i identifieringen, genomförs bäst i mycket små grupper ledsagade av någon från kommunen. Detta för att möjliggöra deltagarnas undersökande av miljön och skapa en dialog om plats, upplevelse och möjlighet. Vissa deltagare kan också behöva en coachande samtalspartner för att inte bara se brister och behov utan även utvecklingsmöjligheter.

Resultat

I Hallstavik resulterade promenadworkshop i ett drygt 10-tal platser och i Norrtälje ett drygt 50-tal. Storleksskillnaden beror på orternas skillnad i storlek och karaktär men också på att fler workshopstillfällen genomförts i Norrtälje och inkluderat fler personer varför fler platser har föreslagits. Det finns också en viss överlappning där vissa platser helt eller delvis har identifierats flera gånger av olika deltagare. Från den översiktliga identifieringen av platser inklusive de reflektioner och möjligheter som lyfts för dessa har projektgruppens valt ut platser för en fördjupad analys och beskrivning. Åtta platser i Norrtälje och sex platser i Hallstavik valdes ut och beskrivs närmare i projektrapporten i bilaga 1. Eftersom projektet är ett pilotprojekt med ett metodutvecklingsarbete har projektgruppen strävat efter att inkludera platser av många olika typer och förutsättningar för att kunna illustrera möjligheter och kartlägga svårigheter. Det har dock också varit avsikten att generera konkret och användbart resultat gällande åtminstone ett urval platser som en grund för vidare arbete i en fas 2 och 3.

Figur 1 Bild som på ett ortofotografiskt utsnitt visar lokalisering och utbredning av de åtta platser i Norrtälje stad som beskrivs närmare i projektrapporten, bilaga 1.

Figur 2 Bild som på ett ortofotografiskt utsnitt visar lokalisering och utbredning av de sex platser i Hallstadvik som beskrivs närmare i projektrapporten, bilaga 1.

Rekommendationer

Varje plats beskrivs i rapporten med vissa grundfakta, styrkor, utmaningar, utvecklingspotential som identifierats samt en rekommendation runt hur utveckling av platsen skulle kunna tas vidare. För åtta av platserna bedöms det kunna vara värdeskapande att formulera en uppgift för ett mindre skissupdrag och låta någon extern ta fram en konkretare idé för utveckling. Ambitionen är att detta primärt ska ske med någon form av öppen tävling där vinnaren för av respektive plats erbjuds en viss ersättning för skissen. Vid beslut enligt beslutspunkt 2 kommer närmare form för detta att utarbetas. Beroende på vilka budgetmedel som kan tillgängliggöras kan antalet platser för skisstävling komma att begränsas. För övriga platser föreslås annan hantering. Detta kan gälla dialog med fastighetsägare eller andra aktörer eller att vissa åtgärder görs inom någon enhets ordinarie drift och underhåll. Sådana saker är i vissa fall aktuella även för platser som föreslås hanteras ingå i en skisstävling. I de fall där kommunen inte har ensam rådighet över en plats behövs alltid dialog och överenskommelser innan någon åtgärd genomförs. För vissa platser kan åtgärder genomföras till viss del av kommunen självständigt men delaktighet från exempelvis angränsande fastighetsägare skulle sannolikt förbättra slutresultatet. För ett fåtal av platserna är medverkan från en icke-kommunal aktör nödvändig för att någon åtgärd ska kunna ske. Fysiska avgränsningar av platserna kan med hänsyn till detta komma att justeras genom begränsningar eller utökningar.

Ärendets beredning

Uppdraget har genomförts med delaktighet från planenheten, gatu- och parkenheten samt fastighetsenheten inom samhällsbyggnadskontoret samt Trygg i Norrtälje (TiNK). Ärendet har inte någon formell remittering.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutspunkt 2 medför kostnader i form av tid från egen personal främst inom olika enheter på samhällsbyggnadskontoret. Identifierade platser har i vissa fall visat behov av samverkan med kultur-

och fritidskontoret vilka därför också behöver medverka till viss del. Arbete enligt beslutspunkt 2 bedöms kunna hanteras inom rambudget för berörda kontor och enheter.

Beslutspunkt 3 medför vissa kostnader för exempelvis skissersättning och tävling alternativt ersättning till arkitekt. Inom arbete enligt beslutspunkt 2 klarläggs om detta kan hanteras inom ram för berörda enheter eller kräver särskilda projektmedel.

Beroende på resultat av utförande av både beslutspunkt 2 och 3 kan kostnadskrävande aktiviteter komma att initieras. Dessa kan vara av olika typ varav vissa sannolikt kan täckas inom löpande drift och skötsel eller andra rammedel hos enheterna. Större åtgärder kan dock komma att kräva särskilda investeringar. Dessa kommer då att beslutas separat.

Konsekvenser för barn

Projektgruppen försökte rekrytera äldre barn att delta i promenadworkshops för att identifiera platser. Detta misslyckades, troligen beroende på kort tidplan och tid på året, nära skol- och studentavslutningar. För eventuella framtida genomförande av fas 1 "Identifiering" enligt metodiken bedöms det kunna vara värdeskapande att söka involvering av barn.

Vid ett genomförande av en fas 2 "Utveckling" finns flera platser där involvering av barn är mycket önskvärt för att definiera behov eller vara delaktiga i framtagande av utvecklingsförslag för platser. I bilaga 1 framgår det i beskrivningarna av de platser där detta bedöms särskilt aktuellt.

Vid en fas 3 "Genomförande" kan barn påverkas positivt i många fall då utvecklingsidéerna i flera fall har direkt syfte att skapa bättre miljöer för barn genom aktivering, tydlighet, trygghet eller tillgängliggörande av fler platser för lek- och vistelse.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Förslaget medför inga konsekvenser för landsbygd och skärgård. Uppdraget berör tätorter och har inte någon tydlig landsbygds- eller skärgårdskoppling. Testområdena i uppdraget har dock valts för att testa tillämpningen i tätorter av olika storlek.

Anna Keskitalo
Samhällsbyggnadsdirektör
Samhällsbyggnadskontoret

Annika Andersson
Planchef
Samhällsbyggnadskontoret

Bilaga/Bilagor

1. Plats med potential – underutnyttjade platser i Norrtälje; Rapport 2024-10-01

Beslut skickas till

Samhällsbyggnadskontoret, Samhällsbyggnadsdirektör
Handläggare
Samhällsbyggnadskontoret, chef planenheten
Samhällsbyggnadskontoret, chef gatu- och parkenheten
Samhällsbyggnadskontoret, chef fastighetsenheten
Samhällsbyggnadskontoret, Carolina Sahlén, projektledare